

**Колесо часу. Том 2. Колесо Часу.
Кн. 2. Велике полювання. Колесо
Часу. Кн. 2. Велике полювання.**

Роберт Джордан

ОЗНАЙОМЧИЙ ФРАГМЕНТ

© Видавництво «Богдан». Усі права застережено.

Фрагмент надано для ознайомлення. Повна книжка — nashaknyga.com.ua

Карти Олега Кіналя

Книгу присвячую Лусінді Калпін, Алу Демпсі, Тому Догерті, Сюзан Інґланд, Діку Ґаллену, Кеті Ґрумс, Марісі Ґрумс, Вілсону і Джанет Ґрумсам, Джону Джарролду, Міським Хлопцям Джонсонам (Майку Леслі, Кеннету Лавлесу, Джеймсу Д. Лунду, Полу Р. Робінсону), Карлу Лундґрену, Вільяму МакДугалу, Монтанській банді (Елдону Картеру, Рею Ґренфеллу, Кену Міллеру, Роду Муру, Діку Шмідту, Рею Сешинсу, Еду Вілді, Майку Вілді та Шерману Вільямсу), Чарлі Муру, Луїзі Чевес Попхам Рауль, Теду і Сідні Рігні, Роберту А. Т. Скотту, Браяну і Шерон Вебб, а також Гезер Вуд.

Вони прийшли мені на допомогу, коли Господь ходив по воді, і справжнє Око Світу промайнуло над моїм домом.

Роберт Джордан

Чарлстон, Північна Кароліна

Лютий 1990 року

І станеться так, що все, створене людьми, буде знищене, і Тінь упаде на Візерунок Епох, а Морок знову простягне свою руку над світом людським. І заголосять жінки, а чоловіки затремтять, коли народи земні розлізуться, наче зогниле дрантя. І ніщо не встоїть, і ніщо не вціліє...

І все ж народиться той, хто вийде супроти Тіні, народиться ще раз, як був народжений раніше і народиться знову, і так безкінечно. У вереття і попіл він зодягне людей, і знову своїм пришестям розтрощить він світ, розриваючи всі скріпчі пута. Наче розкутий світанок, засліпить він нас і спопелить нас, проте Дракон Відроджений вийде супроти Тіні в Останній битві, і з його крові постане нам Світло. Нехай ллються сльози, о люди світу! Плачте задля свого спасіння.

Із «Пророцтва про Дракона»,

Караетонський цикл

у перекладі Елейн Марісе'ідін Альшин,
Головного бібліотекаря при дворі Арафел,
року Милості 231-го Нової Ери, Третьої Епохи
ПРОЛОГ

У тіні

Чоловік, який називав себе — принаймні у цьому місці — Борсом, глузливо скривився від приглушеного гомону, що котився під склепінням зали, наче тихе гусяче гелготання. Проте його гримаса залишалася непоміченою під чорною шовковою маскою на обличчі, дуже схожою на маски, що закривали сотні інших облич у цій залі. Сотні чорних масок і сотні пар очей, які намагалися розгледіти, що приховується під ними.

На не надто гостре око ця велика зала могла би здатися палацовою, особливо якщо зважити на височенні мармурові каміни, золоті люстри, що звисали зі склепінчастої стелі, барвисті гобелени і мозаїчну підлогу з вигадливим візерунком. Але так могло би здатися на не надто гостре око. Для початку достатньо хоч би того, що каміни стояли холодні. Полум'я витанцьовувало на поліняках завтовшки як людська нога, однак не давало тепла. Стіни за гобеленами та стеля високо над люстрами були оголені до каміння, майже чорного. Жодного тобі вікна, і лише дві дверних пройми у протилежних кінцях зали. Скидалося на те, що хтось прагнув створити подобу палацової вітальні, та не завдав собі багато клопоту, обмежившись лише її обрисами та кількома деталями для правдоподібності.

Де знаходилася ця зала, чоловік, що називав себе Борсом, не знав — і помишляв, що цього не знає жоден із присутніх. Його нервувало вже на саму думку про те, де це може бути. Досить того, що його було покликано. Йому й про це не хотілося думати, однак від такого запрошення навіть він не зміг відмовитися.

Він обсмикнув плащ, дякуючи подумки, що каміни холодні, бо інакше йому було б задушно у чорному сукні, що вкривало його аж до п'ят. Увесь його одяг був чорний. Об'ємні складки плаща прикривали його зумисну сутулість, до якої він удався, щоби приховати свій зріст, а також збивали з пантелику щодо того, був він худий чи повний. Тут він був не єдиний, хто закутався ледь не у кравецьку плахту.

Він мовчки розглядав присутніх. Майже всім у своєму житті чоловік завдячував терплячості. Якщо він достатньо довго чекав і пильнував, хтось обов'язково припускався помилки. Більшість чоловіків і жінок у залі дотримувалися такої ж філософії: вони вичікували й мовчки слухали тих, хто не міг не говорити. Декому бракувало терпцю або їх гнітила мовчанка, й тому вони розбовкували більше, ніж слід було.

Поміж гостей снували служники — худорлява, золотоволоса молодь, пропонуючи з поклоном і безмовною посмішкою вино. Юнаки й дівчата були одягнені однаково: в облиплі білі штани та білі сорочки вільного крою. І ті, й інші рухалися з бентежною грацією. Кожен із них був дзеркальним відображенням інших, юнаки не поступалися вродою дівчатам. Він сумнівався, що зміг би хоч когось вирізнити, хоча мав гостре око і чіпку пам'ять на обличчя.

Зодягнена в біле усміхнена юнка піднесла йому тацю з кришталевими келихами. Він узяв один, не маючи однак наміру пити; якби він узагалі відмовився від почастунку, це могло би бути витлумачено як недовіра — або й щось гірше, а будь-який хибний крок міг тут закінчитися смертю, — однак невідомо, що могло бути підсипано в напій. Звичайно, серед його соратників ніхто би не був проти зменшення кількості претендентів на владу, ким би не виявилися ті горопахи.

Знічев'я він почав розмірковувати, чи вибавляться від прислужників після цього зібрання. Челядь усе чує. Коли служниця, мило посміхаючись, випросталася з поклону, його очі зустрілися з її очима. Відсутній погляд. Порожні очі. Очі ляльки. Очі мертвіші за саму смерть.

Він аж здригнувся, коли вона граційно відійшла від нього, і вже було підніс келих до губ, але вчасно спохопився. Його схвилювало не те, що з дівчиною вчинили. Йому йшлося про інше: щоразу, коли гадав, наче викрив слабкість тих, кому наразі служив, він виявляв, що його вже випередили, гадана слабкість уже була усунена з безжальною акуратністю, що його вражало. І непокоїло. Найголовнішим правилом його життя завжди було відшуковування слабкостей, адже кожна слабкість — це тріщина, яку він міг промацати, поглибити і використати. Якщо ж його теперішні хазяї, ті, котрим він наразі служив, не мали слабкостей...

Насупившись під маскою, він узявся вивчати своїх соратників. Принаймні хоч тут можна було зауважити достатньо слабкостей. Їх видавала їхня нервозність, навіть тих, кому вистачало клепки тримати язика за зубами. Негнучкість постави одного, рвучке посмикування спідниці іншою.

На його позір, добряча чверть присутніх навіть не спромоглася хоч якось приховатися, окрім як нап'ялити чорні маски. Їхній одяг був вельми промовистим. Для прикладу жінка, яка стояла перед золотаво-багряним гобеленом і тихо перемовлялася з кимось іншим — важко було сказати, був то чоловік чи жінка, — була вдягнена у сірий плащ із накинутою на голову відлогою. Очевидно, вона вибрала це місце, щоби кольори гобелена підкреслювали розкішність її одягу. Удвічі нерозумно привертати до себе увагу, бо її червона сукня з глибоким декольте, що оголювала занадто багато плоти, та з високим подолом, з-під якого визирали золоті патинки, свідчила про її походження з Ілліану, ще й із небідної родини,

можливо, навіть із великопанської.

Неподалік ілліанки стояла інша жінка, самотня і похвально мовчазна, з лебединою шиєю і лискучим чорним волоссям, що хвилями спадало нижче пояса. Вона притулилася спиною до кам'яної стіни і за всім спостерігала. Жодного сум'яття, лише незворушне самовладання. Це все, звісно, чудово, проте її мідна шкіра і кремова сукня з високим коміром — що залишала відкритими одні тільки руки, а проте щільно облягала і була заледве не прозорою, при цьому натякаючи на все і не показуючи нічого — так само однозначно свідчили про її щонайшляхетнішу арад-доманську кров. І якщо чоловік, що називав себе Борсом, не надто помилявся, то на широкому золотому браслеті на її лівому зап'ясті мав би бути символ її Дому. І це мав бути символ саме її Дому, оскільки жоден високогідний доманець не поступиться своєю закостенілою честю, щоби носити символ іншого Дому. Гірше, ніж глуپота.

Ось повз нього пройшов чоловік, одягнутий у блакитний, наче небо, шайнарський каптан з високим коміром, і крізь прорізи в масці сторожко зміряв його з ніг до голови. Все у поставі чоловіка виказувало в ньому солдата, ледь не кричучи про це: його випростані плечі, його верткий погляд, як і його рука, що здавалося готова моментально схопити відсутнього меча. Шайнарець не згаяв багато часу, щоби оцінити чоловіка, що називав себе Борсом: згорблені плечі та сутула спина не становили загрози.

Чоловік, що називав себе Борсом, пирхнув, коли шайнарець подався далі, стискаючи правицю і вишукуючи небезпеку деінде. Він міг прочитати їх усіх, аж до їхнього походження та земель. Купця і воїна, простолюдина і вельможу. З Кандору і Кайрену, Салдеї та Гелдану. З усіх країв і майже всіх народів. Він зморщив ніс від несподіваної огиди. Навіть бляхар у яскраво-зелених штанах і ядучо-жовтій маринарці затесався тут. Ми й без них можемо

обійтися, коли настане День.

Ті, котрі перевдягнулися, були замасковані заледве чи краще, чимало з них лише загорнулись у свої плащі. Йому вдалося розгледіти під подолом одного темного балахона оздоблені сріблом чоботи високого лорда з Тіру, а під іншим — золоті шпори з лев'ячими головками, що їх носять лише офіцери-гвардійці найвищого рангу на службі в королеви Андору. Худорлявий хлопчина — худорлявий навіть у чорному одязі, що сягав підлоги, та непримітному сірому плащі, скріпленому невибагливою срібною пряжкою, — спостерігав за дійством з-під тіні свого глибокого каптура. Він міг бути будь-ким, будь-звідки... от тільки якби не шестикутна зірка, витатуйована на перетинці між великим і вказівним пальцями його правиці. Отже, він із Морського народу, і було би достатньо одного погляду на його ліву руку, щоби уздріти символи його клану та роду. Чоловік, що називав себе Борсом, навіть не завдав собі труда глянути.

Раптом його очі звузилися, зупинившись на жінці, закутаній у чорне настільки, що виднілися лише пальці рук. Її правицю прикрашав золотий перстень у формі змія, що ковтає власний хвіст. Айз Седай, або принаймні жінка, яка навчалася у Тар Валоні під орудою Айз Седай. Ніхто інший не став би носити такого персня. Зрештою, для нього це не мало жодного значення. Він відвернувся, доки вона не зауважила його погляду, і майже одразу запримітив ще одну жінку, з голови до ніг закутану в чорне і з перснем Великого Змія. Дві відьми не подавали навіть знаку, що знайомі між собою. У своїй Білій Вежі вони сиділи, як ті павучихи у центрі павутини, смикаючи за ниті, змушуючи королів і королев танцювати, пхаючи свої носи до чужих справ. Нехай будуть прокляті на вічну смерть! Він усвідомив, що скрегоче зубами. Якщо нас мусить поменшати — а таки мусить до приходу Дня — то є ще й такі, без яких можна цілком обійтися, ще цілковитіше, ніж без бляхарів.

Пролунав дзвіночок — однією тремтливою нотою, що доносилася одночасно звідусіль і наче ножем відтяла всі інші звуки.

Високі двері у дальньому кінці зали розчахнулися, і всередину ввійшли два траллоки. Їхні чорні кольчуги, що звисали до самих колін, були прикрашені шипами. Усі відсахнулися. Навіть чоловік, що називав себе Борсом.

На цілу голову разом із плечима вищі за найвищого тут чоловіка, траллоки з потворними і калічними людськими обличчями становили блювотну мішанку людського і тваринного. В одного з них натомість рота і носа стримів ваговитий гострий дзьоб, а голову вкривало не волосся, а пір'я. Інший вицокував копитами, його морда випирала у щось на подоби волохатого риля, а над вухами стирчали козячі роги.

Проігнорувавши людей, траллоки повернулись у напрямку дверей і запопадливо й улесливо вклонились. Пір'я на одному з них настовбурчилося щільним гребенем.

Між них ступив мерддраал, і вони гепнулися на коліна. Мерддраал був одягнений у чорне, від чого кольчуги траллоків і маски людей здавалися яскравими, і при цьому коли він пересувався з грацією гадюки, вся його одіж звисала нерухомо, не утворюючи жодної складки.

Чоловік, який називав себе Борсом, відчув, що він мимоволі шкіриться, охоплений наполовину гарчливою люттю і наполовину — йому навіть самому собі було соромно в цьому зізнатися, — страхом. Обличчя мерддраала було відкрите. Тістоподібне бліде обличчя, обличчя людини, однак безоке; обличчя, що нагадувало яйце і водночас могильного хробака.

Це гладеньке біле обличчя повернулося таким чином, що здавалося, наче воно розглядає усіх почергово. Від цього безокого споглядання юрбою прокотилася видима дрож. Тонкі знекровлені губи викривилися у якійсь подобі посмішки, коли лиця в масках

одне за одним спробували втиснутися назад у людський тлум, щоб уникнути того споглядання. Тим часом мерддраалів погляд вишикував їх півколом обличчям до дверей.

Чоловік, який називав себе Борсом, зглитнув. Ще настане день, напівлюдку. Коли Великий Володар Темряви знову прийде, він обере собі нових жаховладців, а ти тремтітимеш перед ними. Ти тремтітимеш перед людьми. Переді мною! Чому ти не говориш? Годі витріщатися на мене, говори вже!

— Іде ваш Пан, — голос мерддраала скрипнув, наче суха зміїна шкіра. — Ниць, хроби! Всі падіть ниць, щоби його блиск не засліпив і не спопелив вас!

Лють накрила чоловіка, який називав себе Борсом, від цього тону, від цих слів, однак за мить повітря над головою напівлюдка замерехтіло, і до нього дійшла суть заклику. Не може бути! Не може!.. Траллоки уже розпласталися долі, звиваючись, ніби хотіли заритися під підлогу.

Не чекаючи, поки це зроблять інші, чоловік, який називав себе Борсом, гепнувся долілиць, застогнавши від удару об кам'яну поверхню. З його губ злетіли слова, наче оберіг від небезпеки — це й був оберіг, хоча супроти того, чого він так боявся, з таким же успіхом могла б оборонити очеретинка, — і відтак він почув сотні інших голосів, захриплих від жаху, і ті самі слова, мовлені до підлоги.

— Великий Володар Темряви — мій Повелитель, і слугую йому я ревно, до останнього кляптя своєї душі. — Десь у закамарках його свідомості волав перелякано якийсь голос: Морок і всі Відступники закуті... Нажаханий, він змусив той голос замовкнути. Він не чув його з незапам'ятних часів. — Воістину, мій Повелитель — це Повелитель смерті. Нічого не просячи взамін, я служитиму йому аж до Дня його пришествя, і служитиму я йому у твердій і непохитній надії на життя вічне. —...закуті у Шайол Гулі, закуті Творцем у мить

сотворення. Ні, тепер я служу іншому панові. — Воістину, вірних буде возвеличено на цій землі, возвеличено понад невірними, возвеличено понад престоли, проте я скромно служитиму аж до Дня його Вороття. — Рука Творця простягається над усіма нами, а Світло боронить нас від Тіні. Ні, ні! Інший повелитель. — Нехай не забариться День Вороття. Нехай не забариться Великий Володар Темряви, щоби провадити нас і правити світом довіку.

Чоловік, який називав себе Борсом, закінчив промовляти символ віри, натужно дихаючи, так наче пробіг десять миль. Захекані віддихи навколо нього свідчили, що він такий не один.

— Підводьтесь. Усі підводьтесь.

Медоточивий голос заскочив його зненацька. Без сумніву, жоден із його соратників, які лежали долілиць, втупивши чорні маски в мозаїчну підлогу, не наважився б заговорити, однак не такого голосу він сподівався від... Він поволі підвів голову достатньо для того, щоби підглянути одним оком.

У повітрі над мерддраалом висів силует чоловіка, край його криваво-червоної мантиї висів на п'ядь вище голови напівлюдка. Такого ж криваво-червоного кольору була і маска. Чи став би Великий Володар Темряви з'являтися перед ними в людській подобі? Та ще й у масці? Однак мерддраал, самий лише погляд якого навіював страх, сам тремтів і ледь не корчився від страху, стоячи у тіні постаті. Чоловік, який називав себе Борсом, гарячково шукав відповіді, якої його розум не здатен був знайти, не з'їхавши з глузду. Може, це хтось із Відступників.

Ця думка була лише на йоту менш болісною. У такому разі це означало, що День повернення Морока не за горами, якщо вже один із Відступників звільнився. Відступники, тринадцять наймогутніших провідників Єдиної Сили в Епоху, що славилася могутніми провідниками, були запечатані у Шайол Гулі разом із Мороком, запечатані подалі від світу людей Драконом та його

Сотнею Споборників. А ударна хвиля від того ув'язнення заплямувала чоловічу половину Істинного Джерела, і всі Айз Седай чоловічого роду, ті прокляті провідники Сили, збожеволіли і розтроцюли світ, розбили його на шматки, наче глиняний горщик об камінь, а опісля, догниваючи живцем, завершили Епоху Легенд. Заслужена смерть для Айз Седай, на його думку. Ще й залегка для них. Він тільки шкодував, що жінок це не зачепило.

Повільно й натужно він заштовхав свою паніку углиб свідомості, зачинив її там і не відпускав, хоча вона й криком кричала, вимагаючи звільнення. Це було найкраще, що він міг зробити. Жоден із тих, які лежали долічерева, не встав, і лише кілька з них зважилися підняти голови.

— Підніміться, — цього разу у голосі постаті у червоній масці почувалася різкість. Він показав обома руками. — Встаньте!

Чоловік, який називав себе Борсом, незграбно підвівся, але на півдорозі, вже колінкуючи, завагався. Підняті у жесті руки мовця були жохітно обпечені, вкриті чорними борознами, між якими проступала жива плоть, така ж червона, як і одіж постаті. Чи став би Морок являтися у такому вигляді? Чи навіть хтось із Відступників? Очі за цією криваво-червоною маскою повільно ковзнули по ньому, і він поспішно випростався. Йому здалося, що той погляд обдав його жаром відкритої печі.

Інші скорилися наказу заледве чи з більшою грацією та меншим страхом. Коли всі вже були на ногах, ширяюча постать заговорила.

— Я знаний під різними іменами, однак ви знатимете мене як Ба'алзамона.

Чоловік, який називав себе Борсом, зціпив зуби, щоби вони не клацали. Ба'алзамон. У перекладі з мови траллоків — Серце Темряви, і навіть поганини знали, що таким іменем траллоки величають Великого Володаря Темряви. Того, Чие Ім'я Не Можна Називати. Не Істинне Ім'я, Шей'тан, однак усе ж заборонене. Для

присутніх тут, як і для їм подібних, вимовляння будь-якого з цих імен вважалося святотатством. Його дихання зі свистом виривалося з ніздрів, а навколо себе він чув, як інші також важко дихають під своїми масками. Служники кудись поділися, і траллоки також, хоча він і не помітив, коли вони вийшли.

— Місце, де ви стоїте, знаходиться у тіні Шайол Гулу. — При цьому пролунав стогін кількох людей; чоловік, який називав себе Борсом, не міг напевно сказати, що його голос не долучився до цього хору. В голосі Ба'алзамона почулася нотка, яку майже можна було назвати насмішкою, коли він широко розпростер руки. — Не страшіться, бо День приходу вашого Владики у світ уже не за горами. День Вороття наближається. Хіба не достатнім доказом для вас є те, що я тут, перед вами — ліченими обранцями з-поміж ваших братів і сестер? Незабаром Колесо Часу буде знищене. Незабаром Великий Змій помре, і за допомогою сили цієї смерті, смерті самого Часу, ваш Владика переробить світ на свій взір і подобу для цієї Епохи та на віки вічні. А всі, хто служить мені вірою та правдою, возсядуть біля моїх ніг над зірками у небесах і вічно урядуватимуть над світом людським. Так я пообіцяв, і так станеться довіку. Ви будете жити й урядувати поки й світ сонця.

Гомін радісного передчуття прокотився між слухачами, і дехто навіть ступив уперед, ближче до ширяючої багряної постаті, звертаючи до неї зачаровані погляди. Навіть чоловік, який називав себе Борсом, відчув ваговитість цієї обіцянки — обіцянки, заради якої він сотні разів гендлював своєю душею.

— День Вороття ближчає, — промовив Ба'алзамон. — Але роботи ще багато. Роботи дуже багато.

Повітря ліворуч від Ба'алзамона замерехтіло і згустилося, і в ньому повисла постать молодого юнака, трохи нижчого за самого Ба'алзамона. Чоловік, який називав себе Борсом, не міг зрозуміти, було це живе створіння чи ні. Висновуючи з його одягу, це був

сільський хлопчина з бешкетною іскрою у карих очах та натяком на посмішку у кутиках губ, так наче пригадував чи замислював якусь витівку. Плоть видавалася живою, однак груди не здіймалися від подиху, а очі не моргали.

Повітря праворуч від Ба'алзамона затремтіло, наче від спеки, і друга постать у селянському одязі повисла трохи нижче від Ба'алзамона. Це був кучерявий молодик із міцними, як у коваля, м'язами. От тільки дивина: при його боці висіла бойова сокира — великий сталевий напівмісяць урівноважений з іншого боку товстим гостряком. Чоловік, який називав себе Борсом, раптом нахилився уперед, зацікавлений чимось іще дивовижнішим. Очі молодика були жовтими.

• • •

Далі — у повній книжці «Колесо часу. Том 2. Колесо Часу. Кн. 2. Велике полювання. Колесо Часу. Кн. 2. Велике полювання.».

nashaknyga.com.ua